Fatih Sultan Mehmed Ve İstanbul   un Fethi
Gönderen Kadir Hatipoglu - Mayıs 24 2022 01:00:00

                                                                                                                                  FATİH SULTAN MEHMED VE İSTANBUL’UN FETHİ   1
        - II. MEHMED 1451-1481 (FATİH SULTAN MEHMED)
          Fatih diye tarihe geçen ve Türkler'in tarih boyunca yetiştirdikleri dünya çapındaki şahsiyetlerin en büyüklerinden olan, beşer tarihinin pek seçkin ve müstesna sîmâsı II.Sultan Mehmet, (27 recep 835) 30 mart 1432 Pazar günü sabah güneşi aydınlanmaya başladığı dakikalarda Edirne'de doğdu.[1]
          Babası; Sultan II. Murat’dır. Sultan II. Murat (1421-1451) otuz yıl Osmanlı Devletini mükemmel bir şekilde idare etmiş, savaştan savaşa koşmuş, girdiği bütün savaşları kazanmış, fedakar bir komutan ve çok ileri görüşlü, adaletli, höşgörülü ve sabırlı bir baba idi. II. Murat için; Türk düşmanlığı ile meşhur olan zamanın Bizanslı tarihçisi Dukas bile Sultan II. Murat aleyhine söylenecek bir söz bulamadığından onu şu sözlerle anlatmıştır: “II. Murat düşmanlarına karşı babamdan da mülayim ve yumuşak davranır, kin beslemezdi”.[2]   Harpde olduğu gibi sulhde de sözünün sadık eri idi. Fakat ahdini bozanların da müthiş intikam alıcısıydı.[3]
          Anası; Candaroğulları’ndan İsfendiyar Bey’in oğlu, İbrahim Bey’in güzelliği ile meşhur kızı Hatice Âlime Hüma Hatun’dur ve Türktür. Sultan II. Murat Candaroğulları’na jest yapmak için, kız kardeşi Selçuk Hatun’u, kayınbabası İbrahim Bey’e vermiş, diğer kız kardeşi Selçuk Hatun’u da İsfendiyar Bey’in diğer oğlu Kasım Bey’e nikahlamıştır.[4] Kastamonu; İsfendiyar oğullarının merkezidir. Hatice Âlime Hüma Hatun Kastamonu'nun Devrekâni ilçesinde doğmuştur. İsfendiyar Bey; kızı Hatice Âlime Hüma Hatun için Kastamonu'nun Devrekâni ilçesi Çayırcık köyünü düğün yeri olarak seçmişti.[5] Buradan Bursa’ya kadar yelesi ve kuyruğu altın tellerle süslü ve alnı sorguçlu bir beyaz atın üstünde götürüldü. Yollar boyunca bütün köyler ve kasabaların halkları gelin seyrine dökülmüşlerdi.[6]
           Hatice Âlime Hüma Hatun'a Sultan Mehmet’i nasıl yetiştirdiniz? diye sorulduğunda; “Mehmet’i emzirmeye başlarken Yâsin sûresini okurdum... O, hep Yâsin sûresini okuyarak büyümüştür.” diye cevap vermiştir. Sultan Mehmet'in Fetih’e olan inancının sağlanmasında en büyük pay annesi Hatice Âlime Hüma Hatun'un olduğu bir gerçektir.
           II. Murat, Oğlu   Sultan Mehmed’i mükemmel bir şekilde yetişmesi için, kendisine; Molla Hüsrev, Molla Gürânî, Hocazâde, Hızır Bey Çelebi, Ali

Tûsî, Molla Zîyrek, Sinan Paşa, Molla Lûtfî, Fahreddîn-i Acemî, Hoca Hayreddin, Akbıyık Sultan, Ak Şemseddin gibi ilim, irfan, hikmet ve san’at erbabı   hocalar tutmuş ve yetişmesi için büyük çaba sarfetmiştir.[7] II. Mehmed, Devrinin en büyük âlimlerinden çok iyi eğitim görmüştü. İlim ve irfan halkasının başında hocaların hepsinden yetkili ve hepsinden cesaretli olan Ak Şemseddin vardı. Her mürşit-mürit münasebetinde olduğu gibi, Ak Şemseddin’in yapmak istediği rûhî ameliye, mürîdi kendi kendinin hakikatinden haberdar etmek ve O’nu manevî bir tesir altında değişmiş görmekti ve dediği gibi oldu. II. Mehmet ile hocası Ak Şemseddin arasındaki Allah ve insanlık adına girişilmiş bir alış-veriş (terbiye), genç hükümdara “Bir şaha kul oldum ki cihan âna gedadur” (Gedâ= kul, köle) dedirtmiştir. II. Mehmet, kendini büyük görüp ilahlaşmak tehlikesine karşı manevî zırha bürünmüş bir kahramandı, hükümdardı, hakandı, cihangir bir sultandı, bir kul ve aynı zamanda bir insandı. Tarihte birçok hükümdar kendilerini Tanrı yerine koyup kulluktan çıkmışlar, sonları da perişan bir vaziyette yok olup gitmişlerdir.   Sultan Murat yorgundu, olaylar onu çok yormuş, yıpratmıştı. Bir tarafta Karamanoğlu İbrahim Bey huzursuzluk çıkarıyor, birtarafta Macarlar Türklerin balkanlarda ilerleyişinden rahatsızlık duyuyor, sürekli saldırmak için fırsat kolluyorlardı. O esnada büyük oğlu Alâaddin’de vefat etmişti Sultan Murat çok üzgündü. 12 Haziran 1444’de Macarlarla Edirne-Segedin Antlaşması’nı imzalamıştı. Bu antlaşma, Osmanlı Devleti'nin imzaladığı ilk resmî antlaşmadır. Macarlar İncil, Türkler’de Kur’ân-ı Kerim üzerine yemin ederek on yıllık bir barış imzaladı ve tahtı oğlu II. Mehmet'e bırakarak dinlenmek üzere Manisa‘ya çekildi. Bu antlaşmaya göre: Sırp krallığı yeniden kurulacak, sırplardan Türklerin aldığı topraklar geri verilecek, Buna karşılık Sırplar Türklere vergi verecekti. Eflak, Türklere vergi vermeye devam edecek ve her iki taraf Tuna’yı geçmeyeceklerdi. Anlaşma 10 yıl geçerli olacaktı. Ancak bu antlaşma II. Murat’ın yerini 12,5 yaşındaki oğlu II. Mehmed'e (Fatih Sultan Mehmet) bırakmasını fırsat bilen Macarlar, “Osmanoğlu deli olmuş, devleti oniki yaşındaki bir çocuğa bıraktı, bunları tepelemek için bundan iyi fırsat olmaz„ ve “Müslüman’a verilen yeminin hükmü yoktur” diyerek antlaşmayı ongün sonra bozdular ve Osmanlı topraklarına girdiler. Bunun üzerine Sultan Mehmet babası II. Murat'ı gelip tahta çıkması için çağırdı ise de ikna edemedi. Daha sonra tarihe mâl olacak şu mektubu yolladı. Bu mektupta şöyle yazıyordu: “Eğer Padişah siz iseniz gelip ordunun başına geçiniz, küffarın hücumunu def etmek için gelmek vaciptir, eğer padişah biz isek, emrimize itaat edip ordunun başına geçmek yine vaciptir.!”[8]   Macar kralı Hunyadi Yanos’un öncülüğünü yaptığı büyük bir Haçlı ordusu toplanmış, yola koyulmuş geçtiği kasaba ve köyleri yakıp yıkmış, yerle bir etmişti. Bunu duyan Sultan Murat, oğlu Sultan Mehmed’in çağrısına uyarak tekrar gelip Osmanlı ordusunun başına geçti. II. Murat 10 Kasım 1444’de Bulgaristan’ın Varna şehri yakınların Haçlı ordusunu durdurdu. Muharebe başlamadan Sultan Murat, namaz kılmış ve “Yâ İlâhi, mü’min kullarını, benim günâhım çokluğundan ötürü küffâr elinde zebun etme, İlâhi, Habîb’in hürmeti içün,

ümmetini Sen sakla ve Sen mansûru muzaffer eyle“[9] diye duâ etmiştir.   Bu savaşta Kral Ladislas’ın kellesi kesilerek Sultan Murat’a getirildi. Kral Ladislas’ın yeminle imzaladığı Segedin muâhedenâmesinin orijinal nüshasının geçirildiği mızrağın yanında başka bir mızrakta Ladislas’ın başı teşhîr edilince, Haçlıları’ın dinî hisleri sarsılmış, mâneviyatı bozulmuş ve bozgun başlamıştır.[10] Böylece Haçlı ordusuna çok ağır bir darbe vurulmuş, unutamayacakları bir ders verilmiş oldu. Sultan Murat, bu savaştan sonra Gazi Hünkar ünvanını aldı. Osmanlı tarihinde kendi isteği ile saltanatı bırakan tek Padişah Sultan Murat’dır. O, “Halkın işleri için Hâlik’ın zikrinden uzak kalmak akıl erbâbı indinde makbul değildir“ diyebilen bir padişahtır.[11]   Sultan Murat büyük bir zafer olan II.Kosova’dan sonra oğlu II. Mehmed’i Edirne’de   Dulkadiroğlu Süleyman Bey’in kızı Sitti Mükrime Hatun’u güzel bir düğün merasimi yaparak evlendirdi.   Sultan Mehmet; Hocası Ak Şemseddin’in nazarında bir şahıs değil, bir semboldü. Hocası Ak Şemseddin ise; Sultan Mehmet için tayin olunmuş bir elçi, bir mürşid-i kâmil, bir gönül insanı idi. Sultan Mehmet, tarihte Bizans’ı zaptetmeğe ve bir Türk-İslam imparatorluğunu yeryüzünün örnek devleti olarak kurmağa teşebbüs eden hükümdarları arasında, gâyesinin farkına varabilmiş ilk insandı. Ak Şemseddin II. Mehmet’i adım adım Fethe hazırlıyor ve zaman zaman ona emrediyor ve “cihad’a git bende seninle gelirim” diyordu. Bu emirler Sultan Mehmet’de heyecen yaratıyor ve birgün veziri Mahmut Paşa’ya şöyle diyordu: “Bu Şeyhe hürmetüm sonsuzdur. Yanında heyecanlanırım, ellerim titrer, diğer şeyhlerin ise benim yanıma gelince elleri titrer.” Sultan Mehmed’in yedi yabancı dil bildiği söylenir. Âlim, şâir ve sanatkârları sık sık toplar ve onlarla sohbet etmekten çok hoşlanırdı. Sarayı, hatta bütün İstanbul’u bir ilim meclisi haline getirmiş, alimleri toplamıştı. Ulemaya, şuarâya üdebâya bu kadar değer veren ikinci bir hükümdarı tari kitapları kaydetmemiştir. Sultan Mehmed, çok akıllı ve kabiliyetli idi. Cihangirliği ve harp sanatını çok severdi. Devrinin ilim, felsefe, tarih, edebiyat ve riyaziye ilimlerine sahipti. İtalyan tarihçi Langusto’nun yaptığı tasvirde Sultan Mehmed; ince yüzlü, uzunca boylu, hürmetten fazla korku telkin eder; seyrek güler, şiddetli bir öğrenme hırsına sahip ve âlicenap (Cömert, Onurlu, Şerefli)’tır. Daima kendinden emin ve inatçıdır. Herşeyi öğrenmek isteyen zeki bir araştırmacı idi. Hakimiyet arzusuyla yanıyordu, çok uyanık bir kimse idi. Soğuğa, sıcağa, açlığa, susuzluğa ve yorgunluğa çok dayanıklı idi.[12]   II. Murat Edirne’de ölünce, yerine büyük oğlu II. Mehmed (Fatih) ikinci defa hükümdar oldu (18 Şubat1451). “Beni seven arkamdan gelsin” diyerek bir arap atına binip Edirne’ye vardı ve tahta çıktı.[13]   21 yaşında Osmanlı tahtına oturan genç Padişah yedinci Osmanlı sultanıdır. Rasûlullâh (s.a.s.)’in iltifâtına mazhar olmuştur.   İstanbul’un fethinden önce Bizans’ın Durumu   Bizans, İstanbul’un fethinden önce; mezhep kavgaları ve ahlâkî bakımdan çöküntü içinde idi. Halkın can güvenliği kalmamış ve Kostantin’in zulmünden bıkmıştı. Bizans imparatoru,

Osmanlı kuvvetlerine karşı Avrupa’nın desteğini alabilmek için doğu ve batı kiliselerini birleştirmeye çalıştı fakat bir türlü başarılı olamadı. Halk, içinde bulunduğu bu durumdan nefret ediyordu. Nitekim papazlar ve halk “İstanbul’da Latin şapkası görmektense, Türk sarığı görmeyi tercih ediyorlardı.” [14] Kostantin şehri savunabilmek için bir takım tedbirler aldı. Surları onarttı. Haliç’in ağzını zincirle kapattı. Halkı ve askerleri silahlandırdı. Diğer taraftan da Avrupa devletlerinden yardım istedi.   Fethe hazırlık   Sultan Mehmed, İstanbul'un fethi için, devrin mühendislerinden Muslihiddin, Saruca Sekban ile Osmanlılara sığınan döküm ustası macar Urban’ı Edirne'de top dökümü işiyle görevlendirildi. "Şahi" adı verilen bu topların yanında, tekerlekli kuleler ve aşırtma güllelerin üretilmesi (havan topu) yapılan hazırlıklar arasındaydı. Yaptırılan bu büyük toplar İstanbul'un fethedilmesinde önemli rol oynadı. Yıldırım Bayezid'ın İstanbul kuşatması sırasında yaptırdığı Anadolu Hisarının karşısına, Rumeli Hisarı (Boğazkesen) inşa edildi. Hisarın yapılış amacı Karadenizden Bizans’a gelebilecek yardımları önlemekti. Bu sayede Boğazlar'ın kontrolü sağlanacaktı, öyle de oldu. 400 parçadan oluşan bir donanma inşa edildi. Eflak ve Sırbistan ile var olan barış antlaşmaları yenilendi. Macarlarla da üç yıllık bir antlaşma yapıldı. Çok Güçlü bir donanma oluşturuldu. Osmanlıların bu hazırlıkları karşısında, Bizanslılar da boş durmuyordu. Surlar sağlamlaştırılıyor ve şehre yiyecek depolanıyordu.   Rumeli Hisarı’nın (Boğazkesen) İnşası   İstanbul’u alabilmek için, İstanbul boğazına hâkim olmak gerekiyordu. Boğazdan geçen gemiler, tam Türk kontrolü altında olmadıkça da bu mümkün değildi. Bunun için Boğaz’ı kesecek bir kale inşa ettirmek gerekiyordu. Sultan Mehmed Han, Anadolu Hisarı bölgesine kadar geldi orada bir müddet mola verip boğazı dikkatli bir şekilde uzun uzun inceledi. Anadolu Hisarı’nın boğazı korumak için yetersiz olduğunu düşündü ve karşısınada Rumeli hisarını (Boğazkesen) yaptırıp Karadeniz’den gelen yardım gemilerini kontrol altına almayı düşündü. Planları bizzat kendisi yaptı. Memleketin bütün idarelerine emir göndererek bin duvarcı ve marangoz, kâfi miktarda amele ve kirecci, gerekli her türlü levâzımın tedarik ve hazır edilmesini tebliğ etti.[15] Hisarın inşasına 21 Mart 1452’de başlandı. Bu haberle telaşa düşen Bizans İmparatoru, elçiler göndererek Sultan Mehmet’den hisarın yapılmamasını rica etti. Padişah elçilere şöyle cevap verdi: “Kendi topraklarımızın kullanılması bize aittir. Bunun için kimseden izin almaya niyetimiz yoktur.Bize engel olmak için elinizde hangi kuvvet vardır? Rumeli sahilleri bizimdir, dilediğimiz gibi kullanırız. Gidiniz, efendinize söyleyiniz: Şimdiki Osmanlı Padişahı, öncekilere benzemez.” Elçiler çaresiz İstanbul’a döndü.   Hisarın inşaatında vezirler bile çalışıyor, kumandanlar taş çekiyordu. Hatta Sultan Mehmet’in hocalarından Molla Hüsrev bile inşaata taş taşıyordu. Ak sakallı bilginin bu gayreti, bütün usta ve işçileri gayrete getiriyordu.[16] Hisarın Burçlarını Hazreti Peygamberin ve kendisinin adı olan “Muhammed” biçiminde inşa ettirdi. Hisar’a yukardan bakıldığında kûfî yazı ile “Muhammed” yazan kale isminin harfleri Ebced hesabına göre 92’dir, burçların sayısıda 92’dir. Hisar 132

gün gibi kısa bir zamanda tamamlanmıştır. 132 sayısı ise Muhammed isminin ebced hesabı ile sayısal değerini ifade etmekteydi. Bir taraftan toplar dökülüyor Sultan Mehmet topların dökülmesini izliyordu. Dökülen yeni topları tecrübe ediyordu. Geceleri planlar yapıyor, ibadet ediyor, ancak iki saat uyku uyabiliyordu. İlk havan topu bu esnada icad edildi. 73 parça gemi bir gecede dağları bayırları aşırılarak karadan kızaklar üstünde çekilerek Haliç’e indirildi.
  DEVAMI [1] - Büyük Osmanlı Tarihi 1.C, S.213, Yılmaz ÖZTUNA [2] - □□Osmanlının Manevî □□Dünyası, Şaban KALAYCI, C,2; S,250 [3] - Büyük Osmanlı Tarihi, C,1;S,516; Hammer [4] - Osmanlının Manevî Dünyası, C,2; S,228-29,Şaban KALAYCI; Osmanlıya Yön □□Veren Kastamonulular, S,20; İlyas KARA [5] - □□Osmanlının Manevî □□Dünyası, C,2; S,237-38 (Hüma Hatun'un □□yıkandığı Hamam, gelin hamamı olarak anılmış ve gelin olan kızların □□orada yıkanmaları adet olmuştur. Halen bu hamam ayaktadır.) [6] - □□Aynı Eser, C,2; S,235 [7]- □□Türk Tarihinde Osmanlı Asırları, S,219, Sâmiha AYVERDİ [8] - □□Osmanlının Manevî □□Dünyası, C,2; S, 242-243 [9] - □□ Büyük Osmanlı Tarihi □□1.C, S.199, Yılmaz ÖZTUNA [10] - □□ Büyük Osmanlı Tarihi □□1.C, S.200, Yılmaz ÖZTUNA [11] - □□ Türk Tarihinde □□Osmanlı Asırları, S,213, Sâmiha AYVERDİ [12] - Türk Cihân Hâkimiyeti Mefkûresi Tarihi C.2,S.66, Osman TURAN Prof.Dr [13] - □□ Büyük Osmanlı Tarihi, □□C,1;S,523; Hammer [14] - Doğuştan Günümüze Büyük İslam Tarihi, C,1; S,213, Kombassan □□Şirk.Topluluğu Yay. 1994 [15] - □□Büyük Osmanlı Tarihi □□1.C, S.215, Yılmaz ÖZTUNA, Büyük Osmanlı Tarihi, C,1;S,528; Hammer [16] - □□Osmanlının Manevî □□Dünyası, C,2; S,283

islam ve Hayat,Güncel Vaaz ve Hutbeler